

Klub Šalom v Komárne

Návšteva Zvi Aviner Vapniho (strana 3.)

Komárňanské dni – koncert skupiny Klezmeresz na dvore Menházu

ŽNO v Komárne sa aj v tomto roku zapojí do tradičnej akcie Komárňanských dní. Koncert budapeštianskej skupiny Klezmeresz sa začína **v nedeľu 1. mája o 16.00 hod.** na dvore Menházu. Srdečne Vás očakávame!

Členovia skupiny: Judit Klein – spev, Judit Török – spev, Judit Zala – husle, Teodóra Gordon – klarinet, Roland Temple – gitara, Richárd Temple – basa, Péter Garai – bicie nástroje.

Skupinu Klezmeresz sme založili v roku 2004. Snažíme sa o to, aby sme tak v zostavení hudobných nástrojov, ako aj vo voľbe repertoáru zachovali tradíciu klezmeru. V programe máme piesne v jazyku jidiš, v hebrejčine a v štýle sefard, podobne hráme aj inštrumentálne skladby. Našou špecialitou je to, že dve speváčky spievajú vo dvoch hlasoch.

Pravidelne sa zúčastňujeme na židovských akciách – Letný festival židovskej kultúry, JUDAFEST, Európsky deň židovskej kultúry – na pozvanie vystupujeme v hlavnom meste, ako aj na vidieku, koncertujeme v synagógach, kultúrnych domoch, divadlách, v televízii, ale sme mali vystúpenie aj v reštauráciách, na školách a na rodinných oslavách, ako napr. na svadbách, narodeninách, výročiach svadby, na Bar Mivva.

Popri domácich vystúpeniach sme boli aj v zahraničí, medzi najvýznačnejšie vystúpenia patrí účasť na medzinárodnom festivale klezmeru v Cfate v Izraeli v roku 2014 a 2015. Radi spomíname na naše vystúpenie v synagóge v Komárne.

Naším cieľom je to, aby obecnosť v čo v najširšom kruhu spoznalo ozajstný židovský folklór. V záujme toho popri koncertoch predstavujeme stredoškolským slovom aj hudbou židovské tradície. ■

Pozvánka na séderovú večeru

Židovská náboženská obec v Komárne usporiada aj v tomto roku tradičnú séderovú večeru, ktorá sa bude konať **v piatok 22. apríla 2016 (prvý séder) o 18. hodine** v budove Útulku (Menház) pod vedením Mihálya Riszovanného. Cena kóšer večere: 4 eurá. Prihlásiť sa môžete do 17. apríla 2016 na adrese kile@menhaz.sk, alebo na telefónnom čísle 7731-224. ■

20. výročie Spravodajcu – výzva

V júni roku 1996 vyšlo prvé číslo našich novín. V tomto roku budeme mať 20. narodeniny a májové bude 240. číslo! Pri príležitosti jubilea by sme chceli zverejniť články, myšlienky našich čitateľov o nás. Očakávame vaše fotografie, články – bez ohľadu na žánr – **do 2. mája** na adrese kile@menhaz.sk. ■

Byt na prenájom

Vdome na Ulici Eötvösa č. 9. ponúkame na dlhodobý prenájom byt, ktorý má 72 m², je na medziposchodí, má 2,5 izieb, vykurovanie pomocou plynového kotla. Informácie obdržíte na telefónnom čísle 0903 169 277 alebo na 0908 313 600. ■

Úspešné tendre

Bratislavská nadácia EZRA poskytla značnú podporu našim novinám a kultúrnym programom. Úrad vlády SR a mesto Komárno prispievajú na sériu programov pri príležitosti oslavy 120. výročia založenia Menházu. Ďakujeme! ■

Dar Bernáta Ainhorna

Pán Bernát Ainhorn Bernat, židovský mäsiar z Viedne, poslal vo februári a v marci našej komunite opäť niekoľko štanglí košernej salámy. Účastníci našich akcií vždy s radosťou konzumujú túto dobrotu. Ďakujeme! ■

Sviatok Pesach

Pesach sa začína v piatok večer 22. apríla (1. seder), v sobotu 23. apríla a v nedeľu 24. apríla sú hlavné sviatky a medzi 25. a 28. aprílom (pondelok – štvrtok) sú tzv. polosviatky. Posledné dva sviatočné dni budú 29. a 30. apríla (piatok a sobota). Kancelária ŽNO bude cez hlavné sviatky zatvorená. ■

Poplatok za údržbu cintorína

Žiadame tých, ktorí majú rodinu, známych pochovaných na židovskom cintoríne v Komárne, aby podľa možnosti ešte pred začatím jarých prác zaplatili poplatky za ošetrovanie hrobov. Poplatky sa nezmenili: 10 EUR/hrob, v prípade dvojíťch hrobov: 17 EUR/hrob. ■

Členské poplatky

Žiadame našich súvercov, aby poukázali, resp. na sekretariáte zaplatili členský poplatok na rok 2016. Poplatok v roku 2016 je nezmenený: 10,- EUR/osoba, študenti, dôchodcovia a nezamestnaní 4,- EUR/osoba. Radi prijmeme aj vaše dary! ■

Žiadame Vašu podporu

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX
Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX
Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Vydávanie Spravodajcu, ŽNO v Komárne a Klub Shalom podporili: Alexander Wohlstein (Bratislava), Zuzana Šajmovičová (Piešťany), Tibor Messenger (Nové Zámky), rodina Lusztig (Tabáňa), Pianko Havart (New York) a anonymní darcovia. Ďakujeme!

✧ Opäť sa naskytla možnosť rozšíriť z verejnej súťaže knižný fond knižnice Bélu Spitzera. Očakávame čitateľov!

✧ Ukončil sa prvý semester vzdelávacieho programu Machar – on line. Vyúčtovanie sme zaslali hlavnému sponzorovi izraelskej nadácie Pincus, ktorá ho prijala. Prvé video, zábery z druhého polroku, sú dostupné na našej domovskej stránke.

✧ Hlavnou témou tohtoročného Európskeho dňa židovskej kultúry – prvú nedeľu v septembri – budú „židovské jazyky“. Očakávame vaše návrhy na program na adrese kile@menhaz.sk.

Tryzna

ŽNO v Komárne týmto pozýva všetkých ľudí dobrej vôle na spomienku pri príležitosti **72. výročia deportácie Židov z Komárna a okolia**, ktorá sa uskutoční **v nedeľu 5. júna 2016 o 10.30 hod** v židovskom cintoríne (Ulica Zlatého človeka 1.). Slávnostný prejav prednesie rabín István Darvas. Modlitbu prednesie kantor Immanuel Zucker. O 12:00 hod. spoločne zapálime sviečky v synagóge na pamiatku obetí. Spomínajme spoločne! ■

Purim v Komárne

Vo štvrtok 24. marca sme sa v Menháze stretli pri príležitosti sviatku Purim. Na našu februárovú výzvu v Spravodaji prišli viacerí preoblečení do masiek. V prvej časti programu sa hosťom prihovorila Chana Adri, ktorá porozprávala o sviatku, následne David Adri odriekal text Knihy Ester z pergamenového zvitku. Pri vyslovení mena zlosyna Hamana sa k slovu dostali aj rapkáče.

Po splnení purimovej micve sme prešli do sály Zoltána Wallensteina. Hostí tu zabával Dániel Kardos a György Szentkirályi. Ich slávnostný koncert mal veľký úspech. Na stole sa ocit-

li tradičné pokrmy, boli aj hamanove taštičky. Košerný salám nám daroval pán Ainhorn z Viedne, tchinu a humus, resp. šaláty zas Jossi Weiss z Bratislavy. Ďakujeme, že obohatili našu

slávnosť. Masky dostali darčeky. Ďakujeme všetkým, ktorí prišli a spolu s nami slávnosť tento deň! ■

PT

Predpurimové posedenie v Nitre

V nedeľu 20. marca sa nitrianska synagóga zaplnila členmi náboženských obcí z Nitry a okolitých miest, od Nových Zámkov až po Trenčín či Budapešť. Program bol v réžii ÚZŽNO v SR a ŽNO v Nitre. Mesto Nitra bezplatne poskytlo priestory synagógy. Po úvodnom slove predsedu nitrianskej obce JUDr. Petra Schwarzera odznel po slovensky prerozprávaný príbeh kráľovnej Ester, ktorý sa svojím posolstvom prihovárал malým aj veľkým. Megilat Ester, to

jest Esterin zvitok zo starodávneho pergamenu odrecitoval mladý kantor z Brna, Avidan Madar. Pri vyslovení mena Haman sa ozývalo dupkanie a pískanie, ktoré si užívali najmä naši najmenší. Nasledoval pesničkový maratón v podaní mladého umelca Avidana, ktorý hostí rozveselil najznámejšími izraelskými melódiami. Chutné občerstvenie vrátane hamanových taštičiek potom prilákalo hostí k stolu, kde sa rozprúdila živá vrava. Nesmieme zabudnúť na kútik pre deti, kde si mohli vyrobiť masky, ani na malých návštevníkov preoblečených do masiek. Predpurimový večierok, tzv. purimšpíl, sa vydaril! ■

KP

Klub Šalom – návšteva Zvi Aviner Vapniho

V nedeľu 6. marca predchádzali návšteve veľvyslanca štátu Izrael Zvi Aviner Apniho v Menháze prísne bezpečnostné opatrenia. Sála Zoltána Wallensteina bola o 11:00 hodine už naplnená zvedavými návštevníkmi. Nový veľvyslanec na úvod načrtnol situáciu v Izraeli, resp. hovoril aj o stave izraelsko-slovenských kontaktov. Prednášku z hebrejčiny tlmočil vice-rabín z Budapešti Gábor Finali. Následne mali prítomní možnosť klásť otázky, napr. o komunikácii izraelských udalostí na Slovensku, o emigračnej kríze, blížiacich sa voľbách v USA a podobne.

Skoro dvojhodinová návšteva pána veľvyslanca sa uskutočnila ako zaujímavý dialóg. Toto bola prvá návšteva pána veľvyslanca v židovskej komunite mimo Bratislavy. Na besede sa zúčastnil primátor mesta pán Ladislav Stubbendek a prednosta úradu pán Tomáš Fekete.

Pán veľvyslanec si po podujatí prezrel našu synagógu, múzeum a na rozlúčku sa podpísal do pamätnej knihy našej komunity. ■

PT

Zajin Adar v Galante

Dňa 16. februára bola v Galante spomienka na Zajin Adar. Je už tradíciou, že okrem domácich sa na slávnosti zúčastňujú aj zástupcovia z okolitých komunít. Modlitbu predniesol Miksa Winkler z Budapešti, ktorý je členom

vedenia MAZSIHISZ-u (ÚZ ŽNO Maďarska). Po kázni bratislavského rabína Barucha Myersa odznela spomienka a modlitba za súvercov, ktorí odišli v minulom roku. Po konzumácii tradičného pohostenia, žemle, varených vajíčok a ryby v orechovej omáčke sa prítomní zhovárali. ■

-1-

Židovský život v Prešove

Rozhovor s Margitou Eckhausovou, predsedníčkou ŽNO

Narodila som sa v Prešove, vo viadetnej židovskej rodine, kde sa dodržiavali zvyky a tradície. Vyštudovala som na VŠLD vo Zvolene. Momentálne podnikám.

Ktoré boli najvýznamnejšie obdobia histórie židovskej komunity v Prešove?

Každé obdobie je významné, pre tú ktorú dobu a ľudí, ktorí v nej žijú. Nie je správne vybrať len jedného človeka alebo udalosť. Niečo sa zapíše viac a niečo menej do našej pamäti zapíše viac, niečo menej. Najdôležitejšie je, že každý kto bol a je súčasťou našej komunity, svojím malým dielom prispel k tomu, že sme stále tu, aj keď v každej dobe trochu iní.

Ako vyzerá v súčasnosti židovský život vo vašom meste?

V súčasnosti, v porovnaní s tým, čo bolo pred vojnou a potom do roku 1968, sme malá komunita. Máme 4 generácie ľudí, z ktorých každý vyrastal v inom prostredí „židovstva“. Z toho sa odvíja aj súčasný život v komunite. Dodržiavame tradície sviatkov, jarizeitov, obnovili sme pred rokmi aj činnosť spolku chevra kadiša, v tom pravom slova zmysle, staráme sa o ľudí preživších holokaust, ale v mnohých prípadoch aj o ľudí z povojnovej generácie, ktorí potrebujú pomoc. Organizujeme výstavy, pravidelne koncerty a výlety, vychádzky, spoločné stretnutia členov komunity a ich rodinných príslušníkov, vzájomne sa vzdelávame.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na Slovensku? Aké sú vaše vízie ohľadne menších miest?

Nepoznám situáciu v ostatných malých mestách, natoľko, aby som ju mohla hodnotiť. A úprimne, nepáči sa mi to delenie na malé a veľké komunity. Skôr ide o to, ako ktorá komunita spolu žije, pomáha si, komunikuje medzi sebou. Z môjho pohľadu síce nemáme také PR, žijeme skôr „rodinným“ životom, o to väčšiu silu tá tzv. malá komunita má. Verím, že vždy tu bude ďalšia a ďalšia generácia, ktorá bude formovaná svojou dobou. My sa snažíme nenásilnou, každodennou mravčou prácou, svojimi vlastnými príkladmi učiť nasledujúce generácie tomu, čo vieme, tomu, čo cítime. Časom, keď vyzrejú a budú vyrastať v láskyplnom prostredí svojich rodín, ktoré im uká-

žu aj túto stránku života, si sami nájdu tú správnu cestu, tak, ako sme si ju našli aj my.

V Prešove funguje aj židovské múzeum. Z akých predmetov sa zbierka skladá? Aká je návštevnosť múzea?

Po dlhých útrapách a úsilí predchádzajúceho predsedu p. Landu v spolupráci so SNM sa vrátila veľká časť zbierky svojmu pôvodnému majiteľovi ŽNO Prešov. Prevádzkujeme múzeum 5 dní v týždni. Máme dve zanietené lektorky, ktoré svojou prácou zdvihli úroveň a kvalitu prezentácie judaík. Zároveň sa starajú aj o depozit múzea, ktorý postupne, podľa našich finančných možností, prechádza neustálou obnovou. Obhospodarujeme niekoľko stovák artefaktov a tisíce strán rôznych dokumentov. Len malá časť zbierky je zatiaľ sprístupnená verejnosti, preto sa usilujeme o rozšírenie výstavnej plochy a vytvorenie študijného priestoru pre viacerých záujemcov. V súčasnosti sme provizórne vytvorili študijný priestor pre 9 ľudí, ktorý už kapacitne nestačí, pretože záujem škôl a verejnosti o históriu rastie.

Aké plány chcete realizovať? Ako bude vyzerat podľa vás židovská komunita na Slovensku v roku 2020?

Nie som prorok, takže neviem, ako bude vyzerat komunita v roku 2020. Som si však istá, že komunita tu bude aj o 4 roky. Plány realizujeme každý deň z kroka na krok. Je to mimo komunitného života, stretávania sa, obradov v synagóge, starostlivosti v oblasti sociálnej aj zdravotnej, veľkú časť energie venujeme aj oprave nehnuteľnosti. V týchto dňoch prebieha napr. kompletná výmena strechy na ortodoxnej synagóge. V minulom roku sme kompletne menili strechu a opravovali sfardskú synagógu. V budúcich rokoch nám ostáva vymeniť strechu na neologickej synagóge. Samozrejme, starostlivosť o 6 cintorínov atď. Najdôležitejší sú však ľudia, kde by sme radi rozšírili kurzy vzdelávania, čo sa zatiaľ úplne nedarí, ale nevzdávame sa. V poslednej dobe napr. z iniciatívy členov a nášho kantora p. Habera sa obnovila tradícia kabalat šabat, keď jednotliví členovia pripravujú spoločne v „schile“ večeru, zapálime spolu šabatové sviečky, s tradičným barchesom, ktorý mimochodom veľmi chutne pečie brat Laco Izrael. ■

Taglit – bezplatne do Izraela

Milí priatelia, dávame Vám do pozornosti možnosť prihlásiť sa na TAGLIT! Ak ste v Izraeli na organizovanom výlete ešte neboli (neplatí, ak ste mali menej ako 18 rokov a výlet bol kratší ako 3 mesiace), máte 18 až 26 rokov a máte aspoň jedného starého rodiča so židovským pôvodom, ste to práve vy, kto sa môžete na tomto nezabudnuteľnom výlete zúčastniť, a to úplne zadarmo. **Dátum: 15 - 25. august 2016. Deadline: 1. apríl.** Nutné zaregistrovať sa na: http://www.taglit-birthrightisrael.com/index.aspx?Page=Reg_step_1&country=75&Organizer=98&partner=71. Prosíme záujemcov, aby zároveň písali na: martin.zani@gmail.com. ■